

Staten skal være Laanekaase for os alle, at saa snart vi skal have Penge, kan vi gaa til Staten; det er absolut det bedste, at Folk selv sørger for at skaffe de Penge, de har Brug for. Jeg tror heller ikke, det er, fordi Sogneraadene er bange for at tabe de Smaabeløb, her er Tale om, idet det har vist sig, at der er lige saa mange Laan under 1 000 Kr. som over 1 000 Kr., og Laanene kan jo ikke overstige 1 500 Kr. Det er saaledes kun ganske smaa Beløb, Kommunerne kan komme til at betale, hvis der bliver Tale om Tab. Jeg mener ikke, at det er af den Grund, der ikke har været Brug for Pengene, jeg antager snarere, det er, fordi Folk er saa velstillede — det vil jeg da haabe, — at de selv kan skaffe de Penge, der er nødvendige til at foretage de fornødne Grundforbedringer. At Renten er nedsat fra 6 til 5 pCt., vil maaske kunne hjælpe lidt, for 6 pCt. er jo en temmelig høj Rente, særlig nu. Maaske kan den billigere Rente hjælpe til, at alle Pengene bliver brugt.

Jeg kan paa mit Partis Vegne anbefale Forslaget til hurtig Behandling her i Tinget.

Holdgaard: Ligesom de foregaaende Talere kan jeg paa mit Partis Vegne anbefale, at man som her foreslaaet fortsætter med Lovgivningen om Laan til Grundforbedringer. Men hvis man vilde paastaa, at Loven har haft nogen særlig Betydning, synes jeg ikke, det er rigtigt, for, som det nylig blev oplyst af den højtærede Landbrugsminister, er der i 1921—22 kun anvendt 356 000 Kr. og sidste Aar 115 000 Kr., og det er jo et forholdsvis lille Beløb af det, der er stillet til Raadighed, nemlig 2 Millioner. I Bemærkningerne til Lovforslaget er der anført, at en af Grundene til, at man paa ny forelægger et Lovforslag i samme Retning, er den, at det vedvarende er vanskeligt at faa Laan til den Slags Arbejder. Naar det er rigtigt, og det forudsætter jeg, saa synes jeg, man uvilkaarlig maa spørge sig selv: Hvad er da Grunden til, at Loven bliver benyttet saa lidt? Det kunde have sin Interesse, om man i nogen Maade kunde faa det oplyst. Man hører jo nemlig nu af de forskellige Ordførere, at der er delte Meninger. En mener, at det er, fordi Kommunalbestyrelserne er for varsomme, som den højtærede Landbrugsminister ogsaa udtrykte sig, andre, at det er, fordi Landboerne selv har Penge nok til at udføre den Slags Arbejder. Jeg synes da, det kunde have sin Interesse, hvis vi kunde faa at vide, om Kommunalbestyrelserne har været varsomme med at garantere for disse Laan. Det

kan jo selvfølgelig være baade ondt og godt, at Kommunalbestyrelsen skal garantere for Halvdelen, for det kan føre til, at den viser for stor Varsomhed, saaledes at Laanet ikke kommer de Folk til gode, som det var Lovens Forudsætning det skulde komme til gode, og Ministeren har jo udtrykkelig udtalt i Folketinget, at det var kun de Folk, som ikke kunde faa Laan til saadanne Arbejder ad andre Veje og derfor vilde blive de daarligst stillede. Det er heller ikke sikkert, at den Betragtning holder Stik, som den ærede Ordfører for det konservative Folkeparti nu fremførte, at det betyder ikke noget, fordi det er forholdsvis smaa Laan. Der kunde jo nemlig tænkes Kommuner, hvor der var mange, der søgte disse Laan, og hvis der i en enkelt Kommune er stærk Trang til at faa Grundforbedringer sat i Gang netop af Folk, der har svag økonomisk Bæreevne, som man siger, kunde man godt tænke sig, det fik nogen Betydning for vedkommende Kommunalbestyrelse. Jeg er derfor ikke sikker paa, at den Betragtning, som blev fremført fra den Side, er rigtig.

I denne Forbindelse kunde jeg have lyst til at sige, at det fremdeles er min Opfattelse, at hvis Staten vil have noget virksomhedsfuldt gjort for at faa Grundforbedringsarbejde sat i Gang for de Folk, som daarligt har Raad til det og ikke godt kan komme i Besiddelse af Midler dertil, saa skulde man være gaaet den Vej, som Statens Grundforbedringsudvalg i sin Tid foreslog: at Staten fik 1ste Prioritet i Ejendomme for disse Laan; saa var man ude over, at Kommunalbestyrelserne var for varsomme med at garantere.

De Arbejder, hvortil disse Laan kan ydes, er jo Grundforbedringsarbejder, og der er nævnt forskellige Arter af Arbejder: Dræning og Mergling m. m. Det forekommer mig, at naar Staten i Henhold til denne Lov skal stille Midler til Raadighed til Grundforbedringsarbejder, skulde det i særlig Grad være til Afvanding og Dræning, ikke særlig til Mergling. Naar jeg kommer med denne Bemærkning, er det paa Grund af en Udtalelse, Venstres Ordfører i Folketinget har fremsat, hvori han gør opmærksom paa, at der i 1922 er opdyrket 6 000 Tdr. Land Hede. Man maa jo selvfølgelig sige, at det er meget prisværdigt, vel at mærke, hvis den Hede er af en saadan Beskaffenhed, at det er forsvarligt at sætte Folk ud at bo paa den. Man har jo undertiden set, at „Hedebruget“ har givet Penge ud, forekommer det mig, til Opdyrkning af Hede, som var af en saa daarlig Beskaffenhed, at det